

עונג שבת

נא לשמור על קדושת הגליון		
שב"ק פר' "אמור" תשפ"ד	שנה מ"ד	גליון מס' 2192 / מערכת 0556712073

"ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל" [כ"ב, ל"ב]

לכהנים] והם המצווים שלא ישחטו להם או לישראל, אם ובן ביום אחד" [דהיינו שהקדושה היא שהכהנים ישחטו כפי מצוות התורה] ומוכיח זאת הא"ע "והעד שהחל בפרשה אחר כן, דבר אל בני ישראל [הפרק הבא מתחיל דבר אל בני ישראל, מוכח שעד עכשיו ההתייחסות היתה לבני אהרן]. ואילו הנצי"ב לומד שהפסוק הזה לא מתקשר לפרשה הקודמת כפי שלמד הא"ע, אלא לפרשה הבאה, והוא הקדמה לפרשת המועדים, להזהיר את ישראל שלא ינהגו במועדים דרך הוללות כפי שנוהגים הגויים, ציווה ה' שלא יחולל שם שמים בשמחת המועד.

"אך בעשור לחודש השביעי הזה יום הכפורים הוא מקרא קודש יהיה לכם ועניתם את נפשותיכם" [כ"ג, כ"ז]

שהוא יום עינוי, כל מלאכה אסורה כשבת", היינו שבא למעט מה שמותר בשאר ימים טובים. רבי יוסף בכור שור כותב: "אך בעשור - לפי שכל החגים הם מקראי קודש באכילה ושתייה, נא' ביוה"כ אך, שיש לנהוג בחמישה עינויים", בכל החגים תחוגו, אך בי"ב יום הכיפורים תתענו.

הרמב"ם בתחילת פ"ה מהל' יסודי התורה כותב כך: כל בית ישראל מצווים על קדוש ה' הגדול הזה שנא' "ונקדשתי בתוך בני ישראל", ומוזהרים שלא לחללו שנא' "ולא תחללו את שם קדשי". דהיינו שהרמב"ם פסק את הפסוק הזה מהסוף להתחלה, קודם ונקדשתי ואח"כ ולא תחללו, והתייחסות הפסוק לדעת הרמב"ם היא לכל ישראל. ואילו האבן עזרא לומד שהציווי הוא לכהנים, וזאת משום שהפסוק הזה הוא המשך הפרשה שמתייחסת לכהנים. ולכן אומר הא"ע "ולא תחללו את שם קדשי, עם בני אהרן ידבר כי הפרשה דווקא [זה המשך לכל ציווי הקרבת הקורבנות שנא' "אך בעשור לחודש השביעי הזה יום הכפורים הוא מקרא קודש יהיה לכם ועניתם את נפשותיכם" [כ"ג, כ"ז]

מהי המשמעות של המילה "אך" ליום הכפורים, המילה אך באה למעט, לכן מפרש"י "כל אכין ורקין שבתורה מיעוטיין, מכפר הוא לשבים, ואינו מכפר לשאינם שבים". הרשב"ם מפרש "אך בעשור - בשאר ימים טובים הותרה מלאכת אוכל נפש, ונאסרה מלאכת עבודה, אבל יום הכיפורים

הרמב"ם בהלכות דעות פרק ד' הל' א, מביא וזה לשונו: הואיל והיות הגוף בריא ושלם מדרכי ה' הוא שהרי אי אפשר שיבין או ידע דבר מידיעת הבורא והוא חולה, לפיכך צריך האדם להרחיק עצמו מדברים המאבדין את הגוף, ולהנהיג עצמו בדברים המברין והמחלימין לא יאכל אדם עד שילך קודם אכילה עד שיתחיל גופו להתחמם או יעשה מלאכה, או יתיגע ביגע אחר.

כללו של דבר: יענה גופו וייגע כל יום בבוקר עד שיתחיל גופו לחום, וישקוט מעט עד שתתישב נפשו ויאכל... ובהלכה ט"ו מביא וז"ל וכל מי שהוא יושב לבטח ואינו מתעמל, או מי שמהה נקביו... כל ימיו יהיו מכאובים וכחו תשש, ואכילה גסה לגוף כל אדם כמו סם המוות - עכ"ל.

בשוגג, אם אפשר לאכול גם בלי הברירה, יש לומר דמותר [עי' פמ"ג ש"ט ח"א]. ד. אם פתחו את האינטרקום באיסור, אסור להיכנס, אלא יחכה שמישהו יפתח מבפנים בהיתר [ע' אגרות משה אור"ח ח"ב ע"א לעניין שאם הביאו באיסור מפתח לפתוח את בית הכנסת שאסור להיכנס לבית הכנסת].

[לביירוים בהל' בטל. 5708673]

אדם כי ימות באהל

הרב וואלק משערי חסד היה שליח של אחת התנועות למען ההתיישבות בארץ ישראל, ולמטרה זו כיתת את רגליו ברחבי העולם כדי לעשות נפשות ליישוב ארץ ישראל. בכושרו הרטורי ובראית שמים שלו היה מצליח בתפקידו. בין נדודיו בשנת תרפ"ט הגיע לשיקאגו. ביום השבת נכנס לבית הכנסת המרכזי ולאחר אישור הגבאים עלה על הבימה והלהיב. במוצאי שבת בשעה מאוחרת נישא אל הרב וואלק יהודי גביר - הרב ירחמיאל וקסלר - באומרו: נאומך שבה את ליבי, וברצוני לנסוע לביקור עם משפחתי בארץ ישראל ולהתרשם מקרוב, ואז אחליט סופית על צעדי הבאים. האיש אמר ועשה. ובתקופת אדר ניסן תרפ"ט נסע עם כמה מבני משפחתו לארץ ישראל. אחרי חג הפסח תרפ"ט ביקר ר' ירחמיאל בעיר חברון וראה שם את ישיבת "כנסת ישראל" בהדרתה. הוא התרשם עמוקות מהאווירה בין כותלי השיבה, ובין הלומדים ראה כמה בחורים תושבי אמריקה, ובעקבות כך החליט להשאיר את בנו בן השש עשרה ושמו יחזקאל ללמוד בישיבה. האבא ר' ירחמיאל חזר לאמריקה במטרה לחסל את עסקיו בהזדמנות טובה ואח"כ לעלות ולחונן את עפר הארץ. בי"ח מנחם אב תרפ"ט, ביום שבת קודש, פרצו הפרעות - פרעות תרפ"ט, רבים מתושבי העיר ובני הישיבה עונו ונטבחו בידי הישמעאילים צמאי הדם ימ"ש. בין ההרוגים... יחזקאל וקסלר הי"ד. הרב וואלק שהמשיך לפעול למען יישוב הארץ, הבין דבר אחד, שלשיקאגו אסור לו להגיע... לא נעים... הוא הרזה ובצדק. מה אגיד למתפללי ביהכ"נ הגדול, ששלחתי את בנו של ר' ירחמיאל למוות?! לי אישית לא יחסרו מקומות אחרים לדרוש בשבחה של ארץ ישראל חוץ משיקאגו, אך למקומות אחרים... עברו ימים, גם שנים, הרב וואלק הולך בדרכו ברחוב ראשי בניו יורק, ומי למולו אם לא האב השכול,

הרב וקסלר... להפתעתו האב מכריז בשמחה: שלום עליכם הרב וואלק, לאן נעלמתם, חבל שלא תמשיכו במלאכת הקודש, ותזכו עוד יהודים לעלות לא"י. אני לכשעצמי מתעכב עוד כמה חודשים לחסל את עסקי, ואז אעלה בס"ד, אבל אתם, לאן נעלמתם?! הרב וואלק מצא את עצמו מתגמגם בהתנצלויות על כך שלא בא, אבל הרב וקסלר הפציר בו עד שגילה לו את הסיבה האמתית. אתה מבין בעצמך שאין זה נעים להופיע באותו מקום, ובפרט בבית הכנסת המרכזי שם דיברתי והצלחתי לשכנע אותך לעלות, ואז... שכלת את בנך. עמדו השניים דוממים זה מול זה ברחובה של עיר כשמאות בני אדם חולפים על פניהם מכל הכיוונים, מכוניות צופרות, אוטובוסים פולטים עשן סמיך, ור' ירחמיאל עומד ממול הרב וואלק, לפתע פטש ר' ירחמיאל את שתי ידיו כלפי פניו הרציניות של הרב וואלק הישיש ואמר: "הרב וואלק, - אינך יכול לתאר, איזו הכרת הטוב יש לי כלפיך" ... הרב וואלק הביט עליו בהשתוממות אינו מבין את כוונתו, אך ר' ירחמיאל לא הותיר זמן למחשבות, והמשיך בהתלהבות: היה לי בן-יעקב יחזקאל. נגזר עליו בשמים שלא יחיה יותר משש עשרה שנה. אילולא הייתי עולה לארץ ישראל, וודאי היה מת כאן במקום, בארץ העמים. בני יכול היה להיהרג כמו ילד אמריקאי בתאונת דרכים או במחלה או בכל צרה אחרת רח"ל, עתה שזיכני השם דרכך להביאו לארץ ישראל ולהכניסו לישיבה קדושה, להפכו לבן תורה, ולבסוף עוד זכה למות על קידוש ה' הגדול והנורא, כמה אני חייב לך הכרת טובה על זה...

עיני שניהם נצצו מדמעות ברחובה של עיר, ור' ירחמיאל סיים: "האם לקחת לי ילד? לא! הלא נתת לי ילד - בחור ישיבה. הצלת את בני".

לע"נ הרב אהרון שמעון ב"ר יצחק שלמה ז"ל, לע"נ הרב משה דוד ב"ר שלום העשל ז"ל, לע"נ הרב דניאל ב"ר יעקב ז"ל, לע"נ הרב יעקב יצחק ב"ר אהרן שמעון ז"ל, לע"נ מרת שרה ב"ר יעקב ז"ל, לע"נ מרת צפורה ב"ר אליעזר יצחק ז"ל, לע"נ מרת דינה ב"ר שלום ז"ל